

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра Економіка бізнесу і міжнародні економічні відносини
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 26 – Цивільна безпека
(шифр і назва)

спеціальність 263 – Цивільна безпека
(шифр і назва)

освітня програма Охорона праці
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка (обов'язкова)

(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання денна
(денна / заочна / дистанційна)

Харків – 2023

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни Економіка підприємства
(назва дисципліни)

Розробники:

доцент, к.е.н., доцент каф. ЕБ і МEB

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Олена ЛИННИК

(ініціали та прізвище)

_____

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

_____

(підпис)

_____

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

Економіка бізнесу і міжнародні економічні відносини

(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

Протокол від « 30» серпня 2023 року № 8

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Петро ПЕРЕРВА

(ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми Охорона праці,
спеціальність 263 – Цивільна безпека, галузь знань 26 – Цивільна безпека

Кафедра «Безпека праці і навколишнього середовища»
(назва кафедри на якій викладається дисципліна)

Гарант ОП Людмила ВАСЬКОВЕЦЬ 30.08.2023
(ПІБ) (Підпис, дата)

Завідувач кафедрою Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ
(ПІБ) (Підпис, дата)

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – придбання студентами теоретичних, практичних знань з економіки підприємства та навичок економічного мислення, що мають сприяти розв'язанню конкретних інженерних завдань та є необхідними для їх практичної діяльності.

Компетентності:

загальні:

- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові):

- СК-8. Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища.
- СК-15. Здатність до організації безпечної експлуатації техніки, устаткування, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці.
- СК-16. Здатність організовувати та проводити навчання працівників підприємств, установ та організацій і населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Результати навчання:

- РН 17. Оцінювати технічні показники та визначати стан аварійно-рятувальної техніки, засобів зв'язку, устаткування та обладнання.
- РН 19. Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.
- РН 20. Пояснювати вимоги щодо убезпечення та захисту суб'єктів господарювання, положення та вимоги щодо безпечності, ідентифікації, паспортизації та ведення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Системний та математичний аналіз	Соціально-економічні основи охорони праці
Організація контролю та експертиза устаткування підвищеної небезпеки	Атестація
Гігієна праці	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг			За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
	Всього (годин) / кредитів ECTS	з них		Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)					5		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	90/3	32	58	16	X	16	РЕ	2	+	-

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 35,56 (%):

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (обов'язкова, додаткова)
1	2	3	4	5
			Змістовий модуль № 1 Ресурси промислових підприємств	
1	Л	2	Тема 1. Предмет і задачі курсу. Види та характеристика суб'єктів господарювання в Україні	1
2	СР	8		
3	Л	2	Тема 2. Ресурси машинобудівного підприємства. Основні засоби промислових підприємств: структура, розрахунок вартісних видів оцінки, амортизації, показників використання	3–9
4	ПЗ	2		
5	СР	6		
6	Л	2	Тема 3. Обігові кошти підприємства. Розрахунок і аналіз показників використання обігових коштів підприємства	3–8
7	ПЗ	2		
8	СР	4		
9	Л	2	Тема 4. Трудові ресурси підприємства та продуктивність праці. Розрахунок заробітної плати робітників за різними системами оплати праці. Оподаткування фонду оплати праці. Обов'язкові утримання із заробітної плати працівників підприємства.	1–4
10	ПЗ	2		
11	СР	8		
12	ПЗ	2	Модульна контрольна робота 1	
			Змістовий модуль № 2 Ефективність діяльності промислових підприємств	
13	Л	2	Тема 5. Собівартість продукції промислових підприємств. Класифікація витрат. Розрахунок собівартості по калькуляційним статтям витрат. Розрахунок ціни виробу.	2–8, 10
14	ПЗ	2		
15	СР	8		
16	Л	2	Тема 6. Прибуток, рентабельність та оподаткування підприємств.	2-8, 10
17	ПЗ	1		
18	СР	6		
19	Л	2	Тема 7. СVP – аналіз. Визначення точки беззбитковості роботи підприємства.	3-8
20	ПЗ	1		
21	СР	6		
22	Л	2	Тема 8. Економічна ефективність інвестицій та інновацій в промислові підприємства. Розрахунок показників загальної та порівняльної ефективності інвестицій та інновацій.	3–8
23	ПЗ	2		
24	СР	12		
25	ПЗ	2	Модульна контрольна робота 2	
Разом (годин)		90		

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	4
2	Підготовка до практичних (лабораторних) занять	8
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	31
4	Виконання індивідуального завдання: реферат	15
5	Інші види самостійної роботи	-
	Разом	58

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
1	Теми рефератів: Види підприємств в Україні згідно з Господарським кодексом України та Законом України «Про акціонерні товариства»	12
2	Основні засоби підприємства.	
3	Оборотні кошти підприємства.	
4	Прибуток і рентабельність.	
5	Сучасна система оподаткування в Україні.	
6	Собівартість продукції.	
7	СVP - аналіз.	
8	Трудові ресурси підприємства.	
9	Заробітна плата. Нарахування та виплата	
10	Ефективність капіталовкладень.	

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Згідно з планом навчальної дисципліни передбачено проведення лекцій, практичних занять, самостійної роботи та виконання індивідуального завдання (реферату) студентів.

При викладанні дисципліни застосовуються такі методи навчання, як:

1. Репродуктивний.
2. Проблемного викладання.
3. Евристичний (частково-пошуковий).
4. Дослідницький.

Проведення лекційних занять передбачено з використанням традиційних форм (вступної, тематичної, оглядової). В процесі викладання використовується:

Лекція-бесіда, яка передбачає «діалог з аудиторією». Це проста форма активного залучення студентів до навчального процесу. Передбачається безпосередній контакт з аудиторією, що дає змогу зосередити увагу студентів на найбільш важливих проблемах теми, яка вивчається, визначити зміст і темп викладу навчального матеріалу з урахуванням рівня підготовленості та освіти аудиторії. Участь студентів у лекції-бесіді забезпечується різними прийомами, зокрема запитання до аудиторії. Вони носять інформаційний характер, тобто спрямовані не на контроль, а на з'ясування думок і рівнів поінформованості учнів з проблеми, що вивчається, актуалізації знань, необхідних для її розуміння, та визначення ступеня готовності до сприйняття матеріалу лекції. Запитання адресуються всій аудиторії. Студенти відповідають з місця. З метою заощадження часу запитання слід формулювати так, щоб можна було дати однозначну відповідь. З урахуванням змісту відповідей будуються подальше викладення матеріалу.

Лекція-візуалізація, яка передбачає використання демонстраційного матеріалу, форми наочності, які не лише доповнюють словесну інформацію, а й самі виступають носіями змістовної інформації. Читання лекції представляє собою вільне, розгорнуте коментування підготованих матеріалів. У візуальній лекції важливі візуальна логіка, ритм подачі матеріалу, його дозування, майстерність і стиль спілкування викладача з аудиторією.

Лекція-дискусія, яка передбачає обмін думками та поглядами учасників з приводу певної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Практичні заняття передбачають інтерактивний підхід до проведення занять, який включає у себе проведення наступних видів занять:

1. Підтвердуючі практичні роботи. Виконуючи їх, студент отримує підтвердження правильності викладених на лекціях теоретичних знань.

2. Частково-пошукові практичні заняття. На таких заняттях студенти мають більше можливостей для творчої роботи. Деталізацію плану дослідження

і визначення повного переліку питань, які необхідно дослідити, виконує сам студент.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Перевірка та оцінювання знань студентів за дисципліною проводиться наступними методами:

1. Оцінювання знань студента під час лекцій та практичних занять.
2. Перевірка рефератів.
3. Проведення модульного контролю.
4. Проведення заліку.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1 - Розподіл балів для оцінювання успішності студента

Контрольні роботи	Практичні роботи	КР (КП)	РГЗ	Індивідуальні завдання	Тощо	Залік	Сума
20	20	–	–	10	–	50	100

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90-100	A	Відмінно	<p>- Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах;</p> <p>- вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку;</p> <p>- вміння проводити теоретичні розрахунки;</p> <p>- відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні;</p> <p>- вміння вирішувати складні практичні задачі.</p>	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82-89	B	Добре	<p>- Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем;</p> <p>- вміння давати</p>	Відповіді на запитання містять певні неточності;

			аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; - вміння вирішувати складні практичні задачі .	
75-81	С	Добре	- Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування ; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; - вміння вирішувати практичні задачі .	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач .
64-74	Д	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; - вміння вирішувати прості практичні задачі .	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; - невміння вирішувати складні практичні задачі .
60-63	Е	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі .	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-59	ФХ (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом .	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі .

1-34	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовіль но	<ul style="list-style-type: none"> - Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; -незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач
------	---	------------------	---

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-методичний комплекс дисципліни включає:

1. Робочу програму навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Конспект лекцій.
4. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів.
5. Індивідуальні завдання.
6. Пакети завдань для поточного та підсумкового контролю знань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова література

1	Господарський кодекс України: Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 (у редакції від 19.08.2022р.) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text
2	Податковий кодекс України .– Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112 (у редакції станом на 11.12.2022р.) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text
3	Економіка підприємства : текст лекцій для студентів усіх форм навчання спец. 051 "Економіка" та 075 "Маркетинг" [Електронний ресурс] / уклад.: О. О. Гаврись [та ін.]; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків : НТУ, 2019. – 134 с. – URI: http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/42156
4	Економіка підприємства: розрахункова робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Гречко А.В.– Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 57 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45961/1/Ekonomika_RR.pdf
5	Економіка підприємства : навч. посібник / О. М. Бандурка [та ін.]. – Харків : ХНУВС, 2017. – 197 с. http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53139
6	Економіка підприємства: магістерський курс : навчальний посібник./ за ред. проф. А.І. Яковлева, доц. Ларки Л.С. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – 516 с. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/35864/1/Book_2018_Yakovliev_Ekonomika_pidprijemstva.pdf
7	Линник О.І., Єршова Н.Ю. Проблеми функціонування та розвитку мікро-, малого та середнього бізнесу сфери послуг в Україні. <i>Східна Європа: економіка, бізнес та управління</i> : електрон. наук. фахове вид. – 2021. – Вип. 2 (29). – С. 74-80. DOI: https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-11 , http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52769
8	Линник О. І. Сучасна вітчизняна та зарубіжна практика калькулювання собівартості продукції, обліку та управління виробничими витратами підприємства [Електронний ресурс] / О. І. Линник // Економіка і суспільство : електрон. фахове вид. – 2016. – Вип. 6. – С. 373-378. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/6_ukr/64.pdf , http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/26305

Додаткова література

9	Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ: НаУКМА, 2018. 304 с. http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15771/Ekonomika_pidprijemstva_navchalnyi_posibnyk.pdf?sequence=1&isAllowed=y
10	Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018. 292 с. https://fmab.khadi.kharkov.ua/fileadmin/2018.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Президент України <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України. <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство економіки України <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua>
6. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>
7. Головне управління статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>